

Praha / 16. – 20. mája 2022

CEE Sustainable Finance Summit

*Navigating the path
to a sustainable future*

ZÁVEREČNÁ SPRÁVA

Obsah

-
- 3** Partneri
 - 4** Predslov
 - 5** Naša konferencia v číslach
 - 6** Hlavné poznatky z prednášky
 - 7** *Zhrnutie diskusie* - Udržateľné Financovanie
 - 10** *Zhrnutie diskusie* - Udržateľnosť & Energetika
 - 13** *Zhrnutie diskusie* - Udržateľnosť & Podnikanie
 - 16** *Zhrnutie diskusie* - Udržateľnosť & Bankovníctvo
 - 19** *Zhrnutie diskusie* - Udržateľnosť & Inovácia

Názory a stanoviská vyjadrené v tejto záverečnej správe zo CEE Sustainable Finance Summit sú zhrnutím názorov, myšlienok a stanovísk, ktoré vyjadrili rečníci a účastníci diskusných skupín. Tieto názory nerepresentujú názory ani stanoviská organizátorov a partnerov konferencie.

Partneri

HLAVNÍ PARTNERI

Deloitte.

mazars

PARTNERI

Supported by:

on the basis of a decision by the German Bundestag

MEDIÁLNÍ PARTNERI

e.conomia

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

CEEENERGY NEWS

EURACTIV.cz

Project Syndicate

Bankovníctví.

Ekonews

/lawyers & business_

HLAVNÍ ORGANIZÁTOR

SPOLUORGANIZÁTORI

mesaIO

CEE Sustainable Finance Summit

Predslov

LINDA ZEILINA

Zakladateľka & CEO,
International Sustainable
Finance Centre (ISFC)

V roku 2022 sa očakávalo, že svetové hospodárstvo sa začne zotavovať z pandémie COVID19. Namiesto toho sa vlády museli vyrovnávať s vojnou na Ukrajine, následnou humanitárnou a potravinovou krízou a rastúcou infláciou. To vyvolalo obavy, že riešenie týchto naliehavých výziev bude mať za následok menšiu ochotu a schopnosť zapojiť sa do agendy v oblasti klimatických a udržateľných financií.

Medzinárodné centrum pre udržateľné financie (ISFC) prvýkrát vypracovalo návrh na konferenciu o udržateľných financiách v strednej a východnej Európe v roku 2020. Verili sme, že partnerstvom s podobne zmýšľajúcimi organizáciami by sme mohli vytvoriť priestor na diskusie medzi rôznymi regiónmi a sektormi. Cieľom bolo podnietiť a informovať politické diskusie a diskusie odborníkov z praxe o udržateľnosti v oblasti financií a podnikania, a nadviazať kontakty medzi ľuďmi, ktorí pracujú na témach súvisiacich s udržateľnosťou, alebo tými, ktorí majú záujem dozvedieť sa o tejto téme viac.

Po úspechu nášho prvého ročníka päťdňového podujatia v roku 2021, ktoré zaznamenalo vysoký počet účastníkov a divákov online, sme sa rozhodli zorganizovať hybridné podujatie v roku 2022. Tohtoročný ambiciózný program bol zmesou verejných a neverejných zasadnutí, na ktorých sa zúčastnili rôzne zainteresované strany. Diskutovalo sa o rôznych výzvach a riešení súvisiacich s udržateľnosťou.

Na tohtoročnej konferencii sme zaznamenali oveľa väčší záujem o témy súvisiace s udržateľnosťou, udržateľným investovaním, ESG hláseniami a dekarbonizačnými stratégiami. Dokonca aj menšie spoločnosti a účastníci trhu si čoraz viac uvedomujú, meniace sa očakávania spotrebiteľov, investorov a regulačných orgánov. Nárast cien energie vytvoril ďalší impulz pre úsilie o energetickú efektívnosť a priniesol nové finančné nástroje na financovanie prechodu. Všimli sme si však aj medzery v miestnych odbornostiach a porozumení, ktoré bude potrebné vyplniť vzdelávaním, odbornou prípravou a budovaním kapacít.

Tento rok sme spustili České fórum pre udržateľné investovanie (Czech Sustainable Investment Forum, CzechSIF), ktorého cieľom je zlepšiť a urýchliť osvedčené postupy udržateľného investovania v Česku. Sme radi, že máme výnimočných prvých partnerov pre CzechSIF, a tešíme sa na prácu, ktorá nás čaká!

Sme vďační všetkým našim partnerom, ktorí podporili tohtoročnú konferenciu, najmä Európskej investičnej banke (EIB) a spoločnosti Deloitte, ako aj veľvyslanectvu USA, veľvyslanectvu Spojeného kráľovstva v Prahe, KPMG, Redside Fund Managementu, Mazars, ING a Medzinárodnému vyšehradskému fondu. Naši partneri razia cestu udržateľnosti v celom regióne a my by sme im radi zablahoželali k ich skvelej práci!

Tempo zmien v oblasti udržateľného financovania sa zrýchľuje. Teraz je čas, aby sa zainteresované strany v regióne strednej a východnej Európy oboznámili s najnovším vývojom. Dúfame, že prostredníctvom konferencie a CzechSIF môžeme ponúknuť prístup k užitočným informáciám o tom, čo môže nasledovať. Navigácia na ceste k udržateľnej budúcnosti tak bude oveľa jednoduchšia a lacnejšia.

Tešíme sa na ďalší CEE Sustainable Finance Summit v roku 2023!

Naša konferencia v číslach

5

CEE Sustainable Finance Summit trval 5 dní a zameral sa na **5 rôznych tém** súvisiacich s udržateľnosťou v regióne strednej a východnej Európy - financie, energetika, podnikanie, bankovníctvo a inovácie.

27

Uskutočnili sme **27 zasadnutí** (**1 hlavný prejav**, **16 živých panelových diskusií** a **10 ohniskových skupín**).

83

Privítali sme **83 rečníkov** zastupujúcich súkromný aj verejný sektor, akademickú obec, medzinárodné inštitúcie, banky, začínajúce podniky a občiansku spoločnosť z **18 krajín**.

250+

Hostili sme viac ako **250 účastníkov** z **11 krajín**, ktorí sa zúčastnili osobne.

600+

27 zasadnutí zaznamenali viac ako **600 osobných návštev**.

3000+

Online vysielané a zaznamenané stretnutia boli prehrané viac ako **3 000-krát**.

30 000+

V máji 2022 sme zaznamenali **viac ako 30-tisíc** návštev na webovej stránke ceesummit.org a **viac ako 680-tisíc** zobrazení na našich účtoch na sociálnych sieťach.

Hlavné poznatky z prednášky

ALEXANDER STUBB

Riaditeľ, School of Transnational Governance, European University Institute

IAN BREMMER

Zakladateľ, Eruasia Group

CEE Sustainable Finance Summit sa začal 16. mája rozhovorom medzi **Ianom Bremmerom**, prezidentom Eurasia Group, a **profesorom Alexandrom Stubbom**, riaditeľom Školy nadnárodného riadenia na Európskom univerzitnom inštitúte. Ako dvaja najvýznamnejší odborníci a myslitelia v oblasti globálnej bezpečnosti pripravili pôdu pre naše diskusie o udržateľnom financovaní a to tým, že našu agendu zasadili do širšieho kontextu prebiehajúcej vojny na Ukrajine. **Tu sú kľúčové poznatky z ich rozhovoru:**

[Pozrite si videozáznam](#)

Globálne divízie: Roztrieštený svetový poriadok sťažuje reakciu na globálne krízy, ako sú pandémie alebo zmena klímy.

Zmena vzťahov: Západ rozviaže vzťahy s Ruskom, ale nie s Čínou. Hospodárske záujmy Číny spočívajú v Západe, nie v Rusku. Hoci Čína nechce oslabiť svoj geopolitický dosah konaním na Taiwane, Čína a Rusko nie sú skutočným strategickým spojencami.

Väčšia jednota: Pozitívom vojny na Ukrajine je, že NATO už nie je "mozgovo mŕtve". Západ spolu drží silnejšie ako predtým, obzvlášť kvôli vstupu Fínska a Švédska do NATO a taktiež Ukrajina je stále súdržná. Negatívom je, že Rusko sa dostáva do izolácie, čo už viedlo k zvýšenej geopolitickej nestabilite, ktorá oslabuje našu schopnosť bojovať proti globálnej kríze.

Európska zelená dohoda v Európe po ukrajinskej vojne: čo teraz? (Panelová diskusia)

Julia Patorská, Deloitte
Vazil Hudák, člen dozornej rady ISFC
Ivan Mikloš, MESA10
Attila Steiner, Ministerstvo inovácií a technológií, Maďarsko
Tomáš Provazník, Evermore Capital Management
Dirk Buschle, Energy Community

Vojna na Ukrajine vyvolala šok v celej EÚ, najmä v regióne strednej a východnej Európy, kde sú stále silné spomienky na sovietsky útlak. Nová bezpečnostná situácia sponchybňuje Zelenú dohodu EÚ, balík Fit for 55 a predovšetkým program udržateľného financovania. Musíme prehodnotiť závislosť Európy na ruskom plyne a hospodárske prepojenia s ruskými podnikmi.

- Víťazstvo Ukrajiny je jediným schodným riešením. Akýkoľvek kompromis by priniesol hospodársku a politickú nestabilitu. Preto je v najlepšom záujme EÚ pomôcť Ukrajine akýmkoľvek možným spôsobom.
- Hoci EÚ prijala významné záväzky týkajúce sa nezávislosti od ruskej ropy a plynu, mierne zníženie dovozu malo len malý vplyv na schopnosť Ruska financovať svoju vojnu proti Ukrajine, keďže ceny prudko vzrástli.
- Vlády krajín strednej a východnej Európy by mali zlepšiť svoju komunikáciu tak, aby ľudia Zelenú dohodu EÚ vnímali skôr ako pomôcku než ako záťaž, mohlo by to zvýšiť jej využívanie regionálnymi firmami.
- Aby sa stredná a východná Európa stala nezávislou od ruských fosílnych palív, musí sa stať energeticky účinnejšou a znížiť dopyt po energii. Na to je potrebné spojiť krátkodobú diverzifikáciu a urýchlenie obnoviteľných zdrojov s programami renovácie a energetickej efektívnosti.
- Európa by sa mala zamerať na svoje kapitálové trhy, ktoré sú notoricky známe svojou nedostatočnou rozvinutosťou, keďže podiel vlastného kapitálu na financovaní je len 20 %. Na podporu malých projektov a podnikateľov v tomto regióne sú potrebné nové, inovatívne druhy financovania, ako napríklad mezanínové financovanie.

[Pozrite si videozáznam](#)

Zmena súčasného stavu: ženy vo financiách (Focus group)

Vo finančnom sektore sú ženy na vedúcich pozíciách stále v menšine. To vytvára riziká spojené so skupinovým myslením, dominantnými kultúrami a predsudkami. Zlepšenie kognitívnej diverzity môže priniesť konkrétne výhody pre zmiernenie rizík a zmeny v myslení a prioritách. Čoraz viac finančných inštitúcií a podnikov hľadá vedúce pracovníčky a zamestnancov, napriek tomu je pokrok pri zvyšovaní počtu žien na pozíciách generálnych riaditeľov alebo vyšších vedúcich pracovníkov pomalý, a to najmä v regióne strednej a východnej Európy.

- Trendy ESG prinášajú víťaný tlak na spoločnosti, aby uprednostňovali rodovú rozmanitosť na riadiacich pozíciách. Aby sa záväzky naplnili, účastníci trhu by mali požadovať jasné ciele, meranie výkonnosti a zodpovednosť.
- Nerovné postavenie žien na trhu práce je podmienené štrukturálnymi problémami, ako je starostlivosť o deti, materská dovolenka alebo výkonnostné KPI. Rozhodovacie orgány musia tieto prekážky preskúmať a navrhnúť politiky na ich odstránenie.
- Spoločnosti musia vytvoriť bezpečné prostredie pre návrat žien do práce po materskej dovolenke, napríklad úpravou KPI a poskytnutím možností starostlivosti o deti.
- Veľkú úlohu môžu zohrávať nielen podniky, ale aj vlády. Tvorcovia politik by sa mali inšpirovať Švédskom a Fínskom, kde si obaja rodičia môžu vybrať materskú dovolenku.
- Kľúčom k väčšej systémovej rodovej rovnosti je širšia spoločenská zmena. Vzdelanie, náboženstvo a kultúra formujú vnímanie úlohy žien v spoločnosti. To stavia občiansku spoločnosť do pozície hnacieho motora, pretože môže zosilniť tlak na korporácie a vlády, posilniť pozitívne príklady a pomôcť pri vzdelávacích aktivitách.

Udržateľné financie v Európe s Martinom Špolcom (Diskusia)

Martin Špolc, DG FISMA,
Európska komisia
Linda Zeilina, International
Sustainable Finance Centre

Program udržateľného financovania EÚ je hlavný plán Komisie, ktorý má finančnému sektoru umožniť financovanie ekologického prechodu. Jeho základom je taxonómia EÚ, ktorá podrobne definuje činnosti, ktoré pozitívne prispievajú k dosiahnutiu šiestich environmentálnych cieľov. Sociálna taxonómia môže nasledovať.

- Program EÚ pre udržateľné financovanie stanovuje požiadavky na transparentnosť pre finančný a podnikateľský sektor, ale nenariaďuje uplatňovanie jeho nástrojov. Napriek tomu sa firmy v súčasnosti čoraz častejšie dobrovoľne obracajú na taxonómiu a štandard zelených dlhopisov.
- Taxonómia dnes nevyžaduje, aby boli spoločnosti ekologické. Naopak, uplatňuje postupný prístup, ktorý motivuje firmy k ekologizácii ich hospodárskych činností, pričom sa budú postupne sprísňovať požiadavky.
- Úlohou Komisie EÚ je predovšetkým zabezpečiť, aby taxonómia fungovala pre súkromný sektor, a to na základe pragmatického prístupu. Hoci v súčasnosti existuje len málo projektov prispôbených taxonómii, tento nástroj môže v budúcnosti podporiť ďalšie.
- Komisia sa teraz zameriava na implementáciu a súdržnosť s cieľom zabezpečiť použiteľnosť taxonómie a riešiť mnohé praktické otázky.
- Musíme zmeniť spôsob myslenia, a to najmä v strednej a východnej Európe: taxonómia nie je hrozbou, ale skôr príležitosťou, ktorá pomáha firmám stať sa net-zero.

[Pozrite si videozáznam](#)

Budúcnosť noriem trvalej udržateľnosti: zosúladenie a konvergencia, alebo znásobenie a divergencia? (Panelová diskusia)

Eila Kreivi, Európska investičná banka
Ingmar Jeurgens, Climate & Company
Maud Gaudry, Mazars
Nadia Humphreys, Bloomberg

Program EÚ pre udržateľné financie bol priekopníkom v oblasti vývoja nových noriem pre finančné výkazníctvo a nástroje. USA boli pomalšie; tieto zásady získali dynamiku až po posledných voľbách. Politizácia taxonómie EÚ však vzala vietor z plachiet, pokiaľ ide o stanovovanie noriem.

- Návrh smernice o podávaní správ o udržateľnosti podnikov (CSRD), ktorý predložila Komisia EÚ, je zásadným krokom k ďalšej harmonizácii európskych predpisov o udržateľnosti. Jej zámerom je vytvoriť nový, jasný jazyk toho, čo je potrebné vykazovať a ako by sa to malo diať.
- Je potrebné vypracovať zjednodušenú verziu nariadenia pre malé a stredné podniky (MSP). Zároveň je potrebné zaviesť aspoň určitú formu štandardizovaného zverejňovania informácií a podávania správ vzhľadom na dopyt investorov po väčšej transparentnosti dodávateľského reťazca.
- Finančná významnosť a významnosť vplyvu by sa nemali posudzovať nezávisle. Skôr sa navzájom dopĺňajú.
- Je potrebné zamerať sa na implementáciu nariadenia. Je dôležité otestovať pripravenosť používateľov týchto nástrojov, aby sa zistilo, ako efektívne sa dajú používať.
- Je veľmi dôležité, aby verejné orgány zvyšovali povedomie a vzdelávali ľudí o tom, čo je v stávke, najmä v regiónoch, kde udržateľnosť nemá prioritu. Nemala by sa vnímať ako ďalšia regulačná záťaž, ale ako spôsob, ako pomôcť podnikom vyrovnať sa s dlhodobými výzvami.

[Pozrite si videozáznam](#)

Kapitálové trhy v strednej a východnej Európe: využitie sily financií

(Panelová diskusia)

Sean Kidney, Climate Bonds Initiative
Theodor Cojoianu, University of Edinburgh,
 RoSIF

Martin Komínek, Smokestack
Helena Horská, Raiffeisenbank
Martin Špolc, DG FISMA,
 Európska komisia
Răzvan Butucaru, Mazars

Kapitálové trhy v regióne strednej a východnej Európy sú relatívne málo rozvinuté a nemajú taký rozsah, aký si často želajú veľkí inštitucionálni investori. Napriek tomu sú nové finančné nástroje súvisiace s udržateľnosťou na vzostupe, rovnako ako udržateľné investovanie. V posledných rokoch výrazne vzrástol počet emisií zelených dlhopisov a záujem o financovanie transformácie zo strany rôznych zainteresovaných strán v strednej a východnej Európe rastie.

- Únia kapitálových trhov EÚ by malým a stredným podnikom ponúkla rozmanité možnosti financovania inovácií, ktoré by mohli prispieť k dosiahnutiu environmentálnych cieľov.
- Cieľom štandardizácie v EÚ je zabezpečiť integritu a transparentnosť a zároveň riešiť obavy spoločností a investorov týkajúce sa regulačného zaťaženia a porovnateľnosti. Štandard zelených dlhopisov je do istej miery výnimkou, keďže je navrhnutý ako zlatý štandard na zabezpečenie skutočného vplyvu.
- Na rýchlo rastúcom trhu s hodnotou 1,8 bilióna USD sa zelené dlhopisy často upisujú v násobne vyšších hodnotách. Banky, krajiny a dokonca aj väčšie samosprávy v strednej a východnej Európe by mali využiť takýto silný nástroj na financovanie projektov v oblasti energetiky, dopravy, nehnuteľností a priemyslu.
- Účastníci diskusie sa zhodli na tom, že väčšie zastúpenie žien v správnych radách spoločností je potrebné a výhodné, pretože by prinieslo rozmanitejšie pohľady a lepšiu spoluprácu.
- Spoločnosti súkromného a rizikového kapitálu môžu spolupracovať so začínajúcimi podnikmi v strednej a východnej Európe pri vytváraní dátovej infraštruktúry a procesov vykazovania potrebných na dosiahnutie súladu s nástrojmi, ako je nariadenie o zverejňovaní informácií o udržateľnom financovaní (SFDR). To by inovátorom uľahčilo rozširovanie prostredníctvom ekologického financovania hneď od začiatku.

Pozrite si videozáznam

Nástroje financovania EÚ: ako zabezpečiť, aby financovanie a investície boli v súlade s prioritami udržateľnosti (Focus group)

Národné rozvojové banky musia vytvoriť priestor na diskusiu o tom, ako najlepšie zabezpečiť integráciu udržateľnosti. Častou kritikou financovania EÚ je zložitý proces. Je dôležité poznamenať, že ďalším problémom je často nedostatočná znalosť a odbornosť mechanizmov a nástrojov financovania EÚ, najmä v regióne strednej a východnej Európy.

- Dostatočná praktická podpora zo strany vlád aj súkromných inkubátorov je nevyhnutná na zabezpečenie slobody podnikania a na to, aby MSP nezostali pozadu. Na zabezpečenie účinných riešení sú dôležité konzultácie a pravidelná spätná väzba od aktérov, ktorých sa to týka, s rozhodovacími orgánmi.
- EÚ by mala ponúknuť systémy financovania všetkým účastníkom trhu rovnako, aby sa zabezpečila zdravá hospodárska súťaž a účinná distribúcia, a nie sa neprimerane zameriavať na regulačnú rovnováhu.
- Namiesto neustálych inovácií finančných nástrojov, ktoré kombinujú fondy EÚ s komerčným financovaním, by sa vlády a finančné inštitúcie mali zamerať na jednoduchú a nezaťažujúcu podporu, ktorá je skutočne dostupná. To znamená zjednodušiť procesy, zabezpečiť, aby informácie boli včasné a ľahko stráviteľné a aby existovala podpora pre otázky a vysvetlenia.
- V niektorých krajinách sú finančné prostriedky spravované viacerými ministerstvami, čo spôsobuje, že systém je príliš roztrieštený. Na zníženie prekážok by medzirezortná komisia (podobne ako centralizácia pod slovenským ministerstvom financií) mohla uľahčiť procesy podávania žiadostí a porovnateľné nastavenie systémov financovania.

Financovanie energetickej transformácie v strednej a východnej Európe - čo chýba k úspešnej transformácii? (Panelová diskusia)

Balázs Felsmann, Regional Centre for Energy Policy Research
Julian Popov, Building Performance Institute Europe
Fady Al-Kheir, Energon holding
Martin Dratva, Redside Funds
Suzana Carp, Odborník na európsku politiku v oblasti klímy

V súvislosti s ruskou vojnou na Ukrajine a záväzkom EÚ postupne sa zbaviť ruského plynu do roku 2027 sa transformácia energetiky stala naliehavou témou pre región strednej a východnej Európy. Energetická nezávislosť už nie je dôležitá len pre hospodársku konkurencieschopnosť, ale aj pre národnú bezpečnosť.

- Vlády krajín strednej a východnej Európy by mali aktívne umožniť energetickú transformáciu prostredníctvom cieleňého a strategického nastavenia verejných fondov a odkloniť sa od transakčného, oportunistického prístupu.
- Ziskovosť ekologických projektov sa stáva kľúčovým faktorom. Na strane víťazov budú tie firmy, ktoré budú konať rýchlo a strategicky pri agregovaní financovateľných projektov v oblastiach, ako je energetická účinnosť alebo využívanie obnoviteľných zdrojov.
- Argument, že plyn slúži ako prechodné palivo, ktoré umožní postupné ukončenie využívania uhlia, nie je podložený údajmi. Krajiny by sa namiesto toho mali orientovať priamo na obnoviteľné zdroje energie.
- Okrem financovania ekologických projektov je potrebné aj náležité vzdelávanie v oblasti udržateľnosti a finančnej gramotnosti, aby sa zvýšila informovanosť spotrebiteľov aj investorov.
- Keďže celosvetový dopyt a konkurencia v rôznych odvetviach sa zvyšuje, Európa by sa mala usilovať o autonómiu vo výrobe batérií a zmierniť závislosť od Ázie, pokiaľ ide o kritické komponenty.

[Pozrite si videozáznam](#)

Budovanie odolných dodávok energie: voľba medzi jadrovou energiou, plynom a vodíkom (Focus group)

Ak má Európa znížiť svoju závislosť od plynu z Ruska, bude v blízkej budúcnosti kľúčovou témou diskusií využívanie jadrovej alebo vodíkovej energie. Vojna na Ukrajine vyvolala aj otázky týkajúce sa využívania ruskej jadrovej technológie v Európe a získavania uránu z Ruska. Významné diskusie o využívaní vodíka ďalej ukázali zložitosť rýchleho prechodu.

- Nízko uhlíkové riešenia, ako napríklad vodík alebo nové jadrové zdroje, sú mimoriadne nákladné, nesú so sebou vysoké ekonomické riziko a ich vybudovanie si vyžaduje dlhý čas. Tvorcovia politiky by ich mali podporovať len v nevyhnutných prípadoch.
- Vplyv na životné prostredie a hospodársky zisk sú čoraz viac prepojené. Krajiny strednej a východnej Európy, ktoré sa vo veľkej miere zameriavajú na jadrovú energiu namiesto obnoviteľných zdrojov energie, by mali uplatniť dlhodobú optiku a prejsť na obnoviteľné zdroje energie, aby sa vyhli konkurenčným nevýhodám.
- Diskusia o energetike musí zohľadniť aj stranu dopytu a zamerať sa na energetickú účinnosť. Riešenia v oblasti dodávok energie by sa mali spájať s komunikačnými kampaňami vyzývajúcimi na úsporu energie.
- Diskusia o budúcom energetickom mixe nemá v Českej republike oporu v dôkazoch a údajoch, najmä v súvislosti s využívaním solárnych panelov. Zhromažďovanie údajov je pre investície do energetiky nevyhnutné.
- Pokiaľ je nízko uhlíkovej energie stále málo, vyrobená energia by sa mala využívať nákladovo a energeticky najefektívnejším spôsobom, a to uprednostňovaním decentralizovaných energetických systémov a predchádzaním stratám spôsobeným prepravou na veľké vzdialenosti.

Energetická efektívnosť v sektore nehnuteľností: ako môžeme dekarbonizovať stavebníctvo? (Panelová diskusia)

Raúl García-Rodríguez, Deloitte
Petra Hajná, CPI Property Group
Tomasz Gasiński, Deloitte
Madeline Schneider, Guidehouse, PCAF Secretariat
Lukáš Kovanda, Trinity Bank
Peter Sweatman, Climate Strategy & Partners
Petr Lebeda, Glopolis

Zlepšenie energetickej účinnosti obytných budov a budov verejného sektora predstavuje v strednej a východnej Európe značnú výzvu. Pokrok v tejto oblasti má však potenciál výrazne znížiť uhlíkovú stopu regiónu a dopyt po energii v čase prudkého nárastu cien energie.

- Súčasná kríza inflácie a energetickej neistoty dáva krajinám strednej a východnej Európy ešte väčší dôvod na to, aby sa zamerali na obnovu budov, pretože investície do reálnych aktív, ako sú projekty zatepľovania budov, by mohli ochrániť rodinné úspory pred znížením ich hodnoty.
- Osobitná pôžička na obnovu EÚ, ktorú navrhol Peter Sweatman, by bola prínosom pre majiteľov domov, pretože by zvýšila hodnotu nehnuteľností, zabezpečila úspory energie a zlepšila kvalitu života. Pre vlády by mohla predstavovať nízkonákladovú a ľahko rozdeliteľnú alternatívu k priamym grantom.
- Umelá inteligencia a strojové učenie môžu čoskoro finančným inštitúciám umožniť využívať relatívne dostatočné náhradné údaje o spotrebe energie v budovách, ktoré budú slúžiť ako nový prostriedok na identifikáciu najľahších cieľov v obnove budov.
- Finančným inštitúciám v súčasnosti chýbajú dostupné údaje a jasné usmernenia o spôsoboch a tempe dekarbonizácie budov.
- Pre úspešnú dekarbonizáciu firiem je rozhodujúce a) stanoviť vedecky podložené ciele vrátane postupných krokov na ceste k čistej nule a b) začleniť udržateľnosť do všetkých obchodných procesov.

[Pozrite si videozáznam](#)

Energetická efektívnosť v budovách (Focus group)

Budovy tvoria veľkú časť celkových emisií krajiny, čo znamená, že rozšírenie a urýchlenie modernizácie a renovácie budov sú kľúčové výzvy, ktoré treba riešiť v rámci úsilia o zníženie emisií a spotreby energie.

- Vlády by mali na základe ambiciózných cieľov podporovať zvyšovanie energetickej efektívnosti budov prostredníctvom vhodne prispôsobenej technickej podpory a finančných stimulov na zníženie emisií.
- Nedávny nárast cien energie zvyšuje potenciálne úspory energie. Tvorcovia politik by mali využiť túto príležitosť a podporiť investície do energetickej efektívnosti, ktoré môžu slúžiť ako zabezpečenie proti rastúcim cenám energie.
- Majitelia prenajatých domov často nie sú motivovaní investovať do energetickej účinnosti, pretože prevádzkové náklady hradia nájomníci. Tvorcovia politik by preto mali poskytnúť účinné riešenia na stimuláciu dlhodobých ekologických investícií.
- Rozhodovacie orgány by sa mali zamerať na prispôsobené finančné nástroje, ako je mezanínové financovanie, ktoré by umožnili ziskovosť investícií do energetickej účinnosti a prilákali súkromných investorov.
- Finančné inštitúcie a tvorcovia politik potrebujú na svoje rozhodnutia správne dáta. Umelá inteligencia a internet vecí majú potenciál preklenúť túto medzeru v dátach a niekoľkonásobne zlepšiť výsledky.

Financovanie revolúcie v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a nových technológií: zachráni nás obnoviteľné zdroje energie? (Panelová diskusia)

Petr Rokůsek, Nano Energies
Jakub Skavroň, Climate & Sustainable Leaders
Czech Republic
Andrea Ferjenčíková, Európska investičná
banka
Pálma Szolnoki, BME Zero Carbon Hub

Po vypuknutí vojny na Ukrajine sa rozprúdila diskusia o potrebe rozšíriť riešenia v oblasti obnoviteľných zdrojov energie. Aké sú možnosti a výzvy pri snahe zlepšiť financovanie obnoviteľných zdrojov energie (OZE) v regióne strednej a východnej Európy?

- Diverzifikácia energetického mixu a stabilizácia siete zostávajú kľúčovými výzvami. Ich riešenie môže vytvoriť bezpečnejší, udržateľnejší, demokratickejší a cenovo dostupnejší energetický systém.
- Úspešná energetická transformácia si vyžaduje súčasné zameranie na a) urýchlenie zavádzania obnoviteľných zdrojov energie, b) rozšírenie prenosu a distribúcie elektrickej energie a c) akumuláciu.
- Keďže dlhodobé investície do nových projektov v oblasti fosílnych palív a jadrovej energie by v blízkej a strednej budúcnosti nemohli vyriešiť problémy s dodávkami energie, je potrebné zamerať sa na diverzifikáciu v krátkodobom horizonte a na okamžité rozšírenie obnoviteľných zdrojov energie a sietí.
- Cieľom Európskej investičnej banky je poskytovať poradenstvo a prevažne proti-cyklické a dlhodobé financovanie v súlade s prioritami EÚ, ako sú zelená energia a inovácie. Jej úlohou nie je vytláčať súkromný sektor, ale podporovať nové riskantné riešenia (ako napríklad Northvolt).
- Inovátori v strednej a východnej Európe by mali myslieť "out of the box", hlbšie využívať potenciál jednotného trhu EÚ a využívať regulačné pieskoviská na podporu inovácií v celom regióne.

[Pozrite si videozáznam](#)

Podnikanie v postcovidovej ére neistoty: aká regulácia, finančné podmienky a politiky môžu podporiť alebo poškodiť rast podnikov? (Panelová diskusia)

Adam Jacobs-Dean, AIMA
Constance Kann, Európska investičná banka
Pavla Břečková, AMSP CZ
Lubomír Vystavěl, NN Investment Partners
Miroslav Lukeš, Česká fintechová asociace
Cyril Klepek, Cyrkl
Hugo Greenhalgh, Thomson Reuters Foundation

Európske podniky čelia mnohým výzvam, od dopytu západných spotrebiteľov po udržateľnejších výrobkoch a službách, až po zložité nové požiadavky na vykazovanie a geopolitické zmeny. Tvorcovia politik, podniky a finančníci v strednej a východnej Európe musia spolupracovať na riešení mnohých výziev a zmeniť spôsob ako vnímajú ESG.

- Pre udržanie konkurencieschopnosti regiónu pri prechode na digitálnu a udržateľnú ekonomiku je potrebné silné inovatívne zmýšľanie a jasné stanovenie priorít.
- Na rozdiel od USA je Európa vo veľkej miere závislá na financovaní od bánk, čo prispieva k štrukturálnemu rozdielu medzi dopytom a dostupnosťou úverov. Financovanie inovácií v strednej a východnej Európe sa väčšinou poskytuje prostredníctvom rizikového kapitálu, a nie z kapitálových trhov bánk.
- Udržateľné investovanie nie je len o investovaní do už ekologických aktív, ale predovšetkým o podpore zmysluplných zmien v sektoroch s vysokými emisiami. Vojna na Ukrajine vyvolala diskusiu o investovaní ESG, najmä pokiaľ ide o otázky ľudských práv v nedemokratických krajinách. Vyvolala tiež etické otázky investorov týkajúce sa investovania do spoločností vyrábajúcich zbrane a fosílnych zdrojov energie.
- EÚ a členské štáty by sa mali usilovať o povolenie voľného pohybu osôb (s cieľom čeliť nedostatku kvalifikovaných pracovníkov) a kapitálu (s cieľom urýchliť inovácie a ekologické financovanie).
- Orgány by mali dosiahnuť lepšiu rovnováhu medzi byrokratickými požiadavkami, čiastočne prejsť na riadenie založené na princípoch (podobne ako v Spojenom kráľovstve) a jasne informovať o svojich cieľoch.

[Pozrite si videozáznam](#)

Priblíženie ukazovateľov S a G v obchodných modeloch v strednej a východnej Európe: meranie a správa údajov (Focus group)

V regióne strednej a východnej Európy sa integrácia environmentálnych, sociálnych a riadiacich faktorov (ESG) spája prevažne s písmenom "E". "S" a "G" je stále vnímané ako výzva a kde je potrebné ďalšie zosúladienie dát - vnímaný hlavne ako faktor pre malú skupinu vysoko špecializovaných investorov s vplyvom alebo tematických investorov.

- Ukazovatele S & G sa zatiaľ väčšinou používajú na účely PR alebo na zmiernenie rizika. S však má veľký potenciál posilniť postavenie pracovníkov, zvýšiť produktivitu, a tým zvýšiť hodnotu spoločnosti.
- Zmena klímy a nerovnosť sú dva hlavné problémy, ktoré budú v nasledujúcich rokoch ovplyvňovať oba ukazovatele. Podniky si však musia dávať pozor aj na rýchle zmeny vo významnosti, aké sme zaznamenali napríklad v dôsledku pandémie COVID alebo ruskej invázie na Ukrajinu.
- Vzhľadom na rastúci význam ESG pri riadení rizík a kríz by sa nefinančné informácie mali analyzovať spolu s finančnými informáciami, a nie oddelene.
- Význam faktora G sa často prehliada. Väčšina strategických rozhodnutí sa prijíma "zhora nadol", a preto môžu spoločnosti dosiahnuť svoje sociálne a environmentálne ciele len za predpokladu, že majú dobré riadenie.
- Na sociálne otázky sa možno a treba pozeráť z viacerých pohľadov: z pohľadu zamestnancov, dodávateľského reťazca a zákazníkov. Je dôležité, aby spoločnosti pri rozhodovaní zohľadňovali záujmy všetkých zainteresovaných strán.

Obchodné a nefinančné výkazníctvo (Panelová diskusia)

Robert Adamczyk, EBRD
Maria Ibisz, Deloitte
Petr Kobic, Burza cenných papierov Praha
Filip Gregor, Frank Bold, EFRAG
Michael Zimonyi, IFRS Foundation
Vesselina Haralampieva, EBRD

Hoci sa väčšina požiadaviek na podávanie správ v súčasnosti vzťahuje na veľké podniky (nad 500 zamestnancov), očakáva sa, že sa to čoskoro zmení. V dôsledku tlaku na väčšie spoločnosti, aby podávali správy o svojich dodávateľoch, sa bude od spoločností v strednej a východnej Európe vyžadovať aj podávanie správ o emisiách v rozsahu 1, 2 a dokonca 3. Nové očakávania a požiadavky viedli k rozšíreniu počtu spoločností a poradenských firiem, ktoré uspokojujú rastúci dopyt po pomoci pri podávaní správ.

- Spoločnosti teraz musia zvládnuť prechod od podávania správ o sociálnej zodpovednosti podnikov k holisticky integrovaným správam o ESG a klíme. Mali by prejsť na strategickejšie zhromažďovanie a využívanie údajov a využívať taxonómiu pre celý investičný proces.
- Tí, ktorí sa v oblasti plánovania a podávania správ o zmene klímy dostanú do popredia, môžu profitovať na kapitálových trhoch. Podniky v strednej a východnej Európe si musia stanoviť ciele a začať identifikovať a riešiť riziká a vplyvy v celom hodnotovom reťazci.
- Na podporu porovnateľnosti a súdržnosti musia regulačné orgány (EFRAG) stanoviť povinnú, kontrolovateľnú minimálnu referenčnú hodnotu pre vykazovanie emisií z rozsahu 1 a 2, zatiaľ čo pre prístupy k emisiám z rozsahu 3 možno poskytnúť väčšiu flexibilitu.
- S cieľom čeliť obavám menších firiem z potenciálne zaťažujúceho nefinančného výkazníctva by regulačné orgány mali zabezpečiť a) spravodlivé podmienky, aby sa predišlo akejkoľvek demotivácii firiem k zverejňovaniu, a b) proporionalitu rozsahu požiadaviek v závislosti od veľkosti firiem.
- Tvorcovia štandardov, ako napríklad Nadácia IFRS, sa snažia vyhovieť požiadavkám investorov tým, že do ESG pridávajú granularitu, porovnateľnosť a transparentnosť, čím sa pozornosť presúva z vykazovania na vysokej úrovni na konkrétne stanovenie cieľov a údajov, ktoré sú užitočnejšie pre investičné rozhodovanie. Tieto snahy majú potenciál mať väčší vplyv na zmenu obchodných modelov spoločností v dôsledku tlaku zo strany finančného sektora.

[Pozrite si videozáznam](#)

Dekarbonizácia priemyslu v EÚ - miestny kontext a potreby (focus group)

Región strednej a východnej Európy čelí osobitnému súboru výziev: jeho energetický mix stále obsahuje uhlie a veľa plynu, pričom vládna podpora dekarbonizácie je obmedzenejšia ako v krajinách ako Švédsko, Spojené kráľovstvo alebo Francúzsko. Trajektória politiky a financovania je pritom jasná: odvetvia s vysokou uhlíkovou náročnosťou sa považujú za rizikovejšie a tlak na dekarbonizáciu sa zvyšuje.

- Región strednej a východnej Európy by mal venovať väčšiu pozornosť riešeniam zachytávania a ukladania uhlíka (CCS). Je to dôležitý nástroj na zníženie emisií uhlíka, s osobitným potenciálom pre cement, vodík a priame zachytávanie uhlíka zo vzduchu.
- Tvorcovia politiky by sa mali zamerať na vytváranie stimulov pre dekarbonizáciu priemyslu. Postupné zrušenie bezplatných kvót spolu s ochrannými opatreniami, ako je napríklad mechanizmus úpravy uhlíkových hraníc (CBAM), by mohlo predstavovať účinný spôsob vytvorenia konkurencieschopného dekarbonizovaného priemyslu.
- Ďalej je potrebné zamerať sa na dôkladnú štandardizáciu a unifikáciu materiálov. Tvorcovia politiky by mali presne určiť, ktoré druhy materiálov sa môžu používať na konkrétne účely. Pomohlo by to podporiť cirkulárnu ekonomiku.
- Európske fondy finančnej podpory pre priemysel musia zahŕňať nielen kapitálové výdavky (CapEx), ale aj prevádzkové náklady (OpEx), aby sa umožnila ekonomicky udržateľná dekarbonizácia.
- Zelené verejné obstarávanie, inteligentné umiestnenie popri dodávateľských reťazcoch (napr. prechod na výrobu batérií) a inovačné prvky ako súčasť politiky dekarbonizácie priemyslu môžu celkovo vytvoriť nové, udržateľné a dobre platené pracovné miesta v regióne strednej a východnej Európy.

Výzvy a príležitosti na dekarbonizáciu priemyslu v strednej a východnej Európe

(Panelová diskusia)

Barbara Botos, Ministerstvo inovácií a technológií, Maďarsko
Christian Egenhofer, European University Institute
Adam Jarosz, ORLEN Unipetrol
Rafael Cayuela, Dow Chemicals
Petr Jonák, Zväz priemyslu a dopravy ČR
Dóra Csernus, Equilibrium Institute

Krajiny strednej a východnej Európy patria k najpriemyselnejším krajinám EÚ s ťažko tranzitnými odvetviami, ako sú cementársky, oceľársky, chemický a automobilový priemysel. V súvislosti s pokračujúcou vojnou na Ukrajine sa vynorili otázky, či by sa priority EÚ v oblasti ekologických opatrení nemali zmeniť - najmä preto, aby Európa nestratila svojich výrobcov ocele a cementu, ktorí by mohli byť potrební na prechod na nízkouhlíkový rast.

- Úspešná ekologická transformácia má tri "D": a) dekarbonizáciu, aby sa zabránilo deindustrializácii a posilnila sa odolnosť priemyslu, b) digitálne inovácie, aby sa znížila spotreba energie, a c) decentralizáciu energie, aby sa zvýšila jej bezpečnosť a cenová stabilita.
- Krajiny strednej a východnej Európy by mali vo väčšej miere zaviesť zelené verejné obstarávanie a urobiť z neho strategickú prioritu. Vhodne ambiciózne zelené rámce by im mohli poskytnúť potrebnú konkurenčnú výhodu na prilákanie nových investícií od firiem, ktoré čelia tlaku na ekologizáciu.
- Účastníci diskusie sa nezhodli na tom, či región strednej a východnej Európy čelí pri dekarbonizácii väčším výzvam ako západná Európa. Hoci je stredná a východná Európa súčasťou jednotného trhu EÚ, vrátane porovnateľného regulačného rámca a prístupu k finančným zdrojom, štrukturálne a kultúrne sa od západnej Európy líši. Menej pokročilé rozhovory a snahy o dekarbonizáciu by dokonca mohli priniesť CEE regiónu výhodu "oneskorenia", keďže by sa mohol vyhnúť politickým chybám iných krajín alebo regiónov.
- Priemyselné odvetvia s vysokými emisiami by sa mali s pomocou podporných politík priamo zamerať na uhlíkovo neutrálnu výrobu svojich výrobkov, pretože čiastočné zníženie emisií neuspokojí požiadavky zákazníkov.
- Snaha o autonómiu výroby batérií a solárnych panelov v Európe by mohla znížiť strategickú závislosť a zabezpečiť tak úspech ekologického prechodu.

[Pozrite si videozáznam](#)

Bankovníctvo a klimatický Zeitgeist: implementácia udržateľnosti v praxi a preteky o čistú nulu (Panelová diskusia)

Heather Buchanan, Bankers for NetZero
Eva Bučová, ING Česká republika
Erik Berglöf, Asian Infrastructure Investment Bank
Sasja Beslik, NextGen ESG
Krisztina S. Nagy, Deloitte
Daniel Bouzas, UNEP FI

Za posledné desaťročie zaznamenali banky veľké zmeny v regulácii a očakávaní, pričom požiadavky na dodržiavanie predpisov exponenciálne narastajú. Nové tlaky na zlepšenie vykazovania klimatických rizík a dodržiavanie taxonómie EÚ (okrem iných predpisov) zvyšujú záťaž bánk. Súčasne bude pretrvávať politický a spoločenský tlak na riešenie environmentálnej udržateľnosti.

- Spoločnosti s obmedzeným prístupom ku kapitálu majú zvyčajne problémy s dekarbonizáciou, čo znamená, že slabo rozvinuté kapitálové trhy v regióne strednej a východnej Európy predstavujú jednu z hlavných prekážok urýchlenia prechodu.
- Namiesto využívania nedostatočnej dostupnosti a overiteľnosti údajov ako výhovorky by sa diskusia mala zamerať na to, ako môžu regulačné orgány a finančné inštitúcie pomôcť spoločnostiam rýchlo a účinne zmeniť ich obchodné modely, ktoré by si následne mali stanoviť realistické ciele na dosiahnutie výsledkov.
- Zatiaľ čo dcérske spoločnosti veľkých nadnárodných bánk majú výhodu vďaka svojim inštitucionálnym znalostiam, regionálne banky sa ukázali ako prekvapivo pohotové pri riešení rastúcich požiadaviek na udržateľnosť.
- Aj keď sa na ne spočiatku nevzťahuje nariadenie EÚ o udržateľnom financovaní, všetky podniky by mali čo najskôr začať pracovať na zhromažďovaní a vykazovaní údajov. Keďže firmy začnú počítať svoje emisie v rozsahu 3 v celom dodávateľskom reťazci, požiadavky na informácie a zverejňovanie sa čoskoro dotknú aj menších firiem.
- Okrem výziev vyplývajúcich z nedostatočne rozvinutých kapitálových trhov čelí stredná a východná Európa aj kultúrnej medzere v oblasti úverových údajov, ktorej môžu banky čeliť stanovením politík zameraných na GDPR.

[Pozrite si videozáznam](#)

Finančné nástroje prechodu: zelené dlhopisy a dlhopisy súvisiace s udržateľnosťou (Focus group)

Nárast emisií zelených dlhopisov a dlhopisov viazaných na udržateľnosť je exponenciálny, pričom záujem európskeho priemyslu sa zvyšuje. Zároveň sa objavili obvinenia z "greenwashingu" a názory, že vplyv bol obmedzený, keďže účinok rôznych emisií dlhopisov sa ešte neprejavil.

- Napriek hospodárskym otrasom globálny trh so zelenými dlhopismi a celkový dopyt po zelených dlhových produktoch prekvitá. Región strednej a východnej Európy by sa mal obrátiť na zelené dlhopisy a dlhopisy súvisiace s udržateľnosťou s cieľom financovať projekty zelenej infraštruktúry.
- Vzhľadom na nadmerné náklady na emisiu je trh so zelenými dlhopismi v súčasnosti pre mnohé subjekty v strednej a východnej Európe pomerne nedostupný. Tvorcovia politik a finančné inštitúcie by sa mali zamerať najmä na podporu menších subjektov.
- Keďže investori čoraz viac spochybňujú integritu dlhopisov deklarovaných ako zelené, emitenti by sa mali priamo prihlásiť k ambicióznym štandardom vplyvu, ako je napríklad štandard EÚ pre zelené dlhopisy.
- Verejné a súkromné finančné inštitúcie by mali vytvoriť ekosystém zeleného financovania, v ktorom sa bude dariť zeleným dlhopisom aj zeleným úverom. V súčasnosti investície do dlhopisov zaostávajú, napríklad kvôli rizikám refinancovania.
- Fiškálna a menová politika môže podnietiť väčšiu emisiu dlhopisov prostredníctvom daňových úľav alebo nákupných záruk.

Záťažové testovanie v oblasti klímy: desaťročie zdokonalených metodík a nových prístupov (Panelová diskusia)

Jakob Thoma, 2° Investing Initiative
Deutschland

Ulrich Volz, SOAS University of London

Štěpán Pekárek, Deloitte

Roman Vasil, Národná banka Slovenska

Réka Hámori, Maďarská banková
asociácia

Bank of England, Európska centrálna banka (ECB) a Sieť pre ekologizáciu finančného systému (NGFS) zohrávajú kľúčovú úlohu pri presadzovaní agendy udržateľnosti pre centrálné banky. Výzvy súvisiace s metodikami klimatického záťažového testovania, dostupnosťou údajov a kvalitou testovania však pretrvávajú, pričom klimatické záťažové testovanie sa má stať významným nástrojom hodnotenia výkonnosti bánk.

- Na rozdiel od tradičných záťažových testov si klimatické záťažové testovanie vyžaduje a) dlhodobú optiku, ktorá zohľadňuje prechodné riziká, b) prechod od binárnych scenárov k viacerým scenárom a c) čoraz viac centralizovaných záťažových testov centrálnych bánk s cieľom zvýšiť porovnateľnosť.
- Banky často považujú klimatické záťažové testy za problém transakčných nákladov. Preto je dôležité (a) zaviesť metodiky s otvoreným zdrojovým kódom, ako je napríklad hodnotenie prechodu na kapitál podľa Parižskej dohody (PACTA), aby sa tieto náklady znížili, a (b) preorientovať sa z veľkých kótovaných firiem na stredne veľké firmy oslobodené od požiadaviek na zverejňovanie informácií.
- Zosúladenie portfólia bánk smerom k čistej nule môže z dlhodobého hľadiska pomôcť predchádzať masívnym makroprudenciálnym rizikám. Orgány dohľadu by preto mali svoje prudenciálne politiky zakladať na výsledkoch záťažových testov.
- Na zhromaždenie dostatočného množstva údajov je potrebné komplexné a povinné zverejňovanie. Aj keď chýbajú podrobné údaje, je nevyhnutné zachytiť súlad na makroúrovni s klimatickými cieľmi.
- Na dôkladné posúdenie rizík je potrebné záťažové testovanie klímy metódou zdola nahor prostredníctvom finančných bánk, ako aj záťažové testovanie metódou zhora nadol prostredníctvom orgánov dohľadu.

Pozrite si videozáznam

Program udržateľného financovania EÚ: implementácia pripravovaného nariadenia (Focus group)

Nové nariadenia EÚ rýchlo menia spôsoby integrácie udržateľnosti, fungovanie investorov v oblasti ESG a vytváranie nových investičných fondov. Schopnosť aktérov na trhu implementovať nové požiadavky v praxi však nemá rovnaké tempo. Tento kontext bol podnetom pre založenie online platformy České fórum pre udržateľné investovanie, ktorá vznikla s cieľom slúžiť ako vedomostné centrum znalostí zamerané na udržateľné investovanie v Českej republike.

czechsif

- CzechSIF, ktorý spustilo ISFC, bude spájať verejné a súkromné subjekty pracujúce v oblasti udržateľného financovania s ambíciou vytvoriť zmiešané finančné nástroje pre investície do klímy.
- Keďže regionálne zainteresované strany sa snažia uplatňovať pomerne zložitú agendu EÚ pre udržateľné financovanie, CzechSIF bude pracovať na informovaní, "demystifikácii" a budovaní znalostí prostredníctvom uskutočňovania pracovných skupín a zverejňovania usmernení.
- CzechSIF poskytne centrálné fórum, ktoré bude integrovať informačné a dátové kanály na uľahčenie koordinovaného úsilia, napríklad v sektorových iniciatívach, pomôže riešiť roztrieštenú, nekoordinovanú prácu medzi združeniami strednej a východnej Európy a bude pracovať na posilnení spolupráce.
- Vlády boli doteraz pomerne neefektívne pri sprostredkovaní informácií od miestnych aktérov na úrovni EÚ a na globálnej úrovni. Cieľom SIF je preklenúť túto priepasť a zastupovať miestne záujmy na globálnej úrovni.
- V konečnom dôsledku bude CzechSIF slúžiť ako priestor na zdieľanie a budovanie nadšenia medzi investormi a na vzájomnú podporu pri zvládaní výziev a využívaní príležitostí udržateľného financovania.

Centrálne banky: vývoj a tlaky v oblasti dohľadu (Panelová diskusia)

Marek Mora, Česká národní banka
Santa Purgaile, Financial and Capital Market Commission
Martin Křivánek, KPMG
Fernando Restoy, Bank for International Settlements
Linda Zeilina, International Sustainable Finance Centre

Centrálne banky zohrávajú dôležitú systémovú úlohu pri formovaní hospodárstva krajiny a jej finančného sektora. Najmä fyzické riziká súvisiace s klímou a transformáciou predstavujú kľúčové výzvy pre finančnú stabilitu v strednej a východnej Európe.

- Banky a orgány dohľadu sú konfrontované s radikálnymi zmenami makroprostredia v dôsledku zmeny klímy. Čoraz častejšie sa musia vyrovnávať s hospodárskymi poruchami spôsobenými zmenami vládnych politík, technológií a správania spotrebiteľov a investorov.
- Česká centrálna banka (ČNB) však vidí veľmi obmedzenú úlohu centrálnych bánk pri riešení klimatických zmien, a to z dôvodu nedostatku demokratickej legitimacy, znalostí a mandátu.
- Menové politiky budú musieť reagovať na infláciu spôsobenú vojnou na Ukrajine a prudkým nárastom cien energií, na ekologickú dohodu, deglobalizačné trendy a demografické zmeny.
- Riziká súvisiace s ESG, klímou a najmä s prechodom na euro sa budú rýchlo zvyšovať. To si vyžaduje rýchle koordinované opatrenia, pri ktorých orgány dohľadu uprednostnia princíp pochvaly pred trestom a budú úzko spolupracovať s bankami.
- Finančné orgány by mali namiesto zmeny svojich mandátov vyvinúť vyvážené spôsoby riešenia dôsledkov zmeny klímy. Banky môžu profitovať z účinnej kombinácie usmernení, pravidiel a požiadaviek.

Pozrite si videozáznam

Financovanie inovácií: môže CEE región a Európa posilniť svoje inovačné ekosystémy? (Panelová diskusia)

Senta Čermáková, Deloitte
 Michal Košina, Európsky investičný fond
 Markus Raunig, AustrianStartups
 Marian Gazdík, G-Force
 Jan Burian, IDC Europe
 Andrew Gray, Tilia Impact Ventures

Inovácie, výskum a vývoj majú v EÚ čoraz väčší význam, vlády im venujú čoraz viac pozornosti a viaceré subjekty vrátane EIB im poskytujú čoraz viac finančných prostriedkov. Napriek tomu región strednej a východnej Európy a Európa v širšom zmysle často zaostávajú za úsilím iných krajín rozvíjať a rozširovať malé inovačné podniky alebo technologické spoločnosti.

- Keďže začínajúce podniky sú najväčším motorom hospodárskeho rastu, stredná a východná Európa by mala podporovať podnikateľov a prijať zmeny politiky na prekonanie najväčších prekážok vrátane nedostatku talentu, kapitálu a regulačnej flexibility.
- Účastníci diskusie sa nezhodli na tom, či je dostupnosť financovania v strednej a východnej Európe dostatočná, keďže výnimočné nápady vždy môžu prilákať investorov, ale celkové financovanie začínajúcich podnikov je stále nedostatočné.
- V záujme výchovy budúcej generácie podnikateľov by sa mala stredná a východná Európa zamerať na ľudský kapitál. Prístupy k vyučovaniu by sa mali zmeniť z učenia naspamäť na učenie praktických zručností, ako je napríklad podávanie návrhov, finančná gramotnosť a kritické myslenie.
- V strednej a východnej Európe chýbajú investori v počiatocnom štádiu a existuje len obmedzený počet regionálnych fondov rizikového kapitálu. Inštitucionálni investori, ako napríklad EIB, nie sú dostatočne flexibilní, ale vyvíjajú sa správnym smerom, zatiaľ čo regulácia bráni penzijným fondom v rozširovaní financovania začínajúcich podnikov.
- Inovačné centrá ako Izrael alebo Estónsko môžu slúžiť ako príklady osvedčených postupov, z ktorých by krajiny strednej a východnej Európy mohli čerpať politické poznatky a prilákať skúsených odborníkov do správnych rád spoločností.

[Pozrite si videozáznam](#)

Financovanie dekarbonizácie a inovatívnych riešení v mestách (Focus group)

Mestá budú zohrávať kľúčovú úlohu v národnom úsilí o dekarbonizáciu. Mnohé mestá však majú problémy s financovaním projektov dekarbonizácie, energetickej účinnosti a obnoviteľných zdrojov energie. Najmä pre mestá strednej a východnej Európy je ťažké prilákať súkromných investorov z dôvodu nedostatočnej administratívnej autonómie a závislosti od volebných cyklov.

- Tvorcovia politik a verejné finančné inštitúcie by sa mali usilovať o to, aby bol mestský investičný trh čo najpredvídateľnejší a najpriaznivejší. Môžu to dosiahnuť dodržiavaním udržateľných dlhodobých stratégií v spojení s konkrétnymi politikami a finančným znižovaním rizika.
- Mestá sú miestami progresívneho myslenia so zhustenou a zložitou sociálno-ekologickou situáciou. Technická pomoc a programy financovania by mohli hlbšie prepojiť ponuku a dopyt.
- Na zatraktívnenie verejnej dopravy by mestá mali spojiť výrazné finančné stimuly s komplexnými komunikačnými kampaňami. Praktické výhody pre občanov môžu pomôcť zvýšiť podporu voličov pre ekologické politiky.
- Inštitúcie EÚ, národné vlády a organizácie občianskej spoločnosti môžu obciam poskytnúť potrebné informácie a usmernenia, ktoré im často chýbajú najmä z dôvodu finančných obmedzení. Aktívnejší prístup orgánov a rôznych zainteresovaných strán by pomohol zlepšiť výsledky.
- Mestá môžu profitovať z kombinácie strategického rozhodovania zhora nadol a zdola nahor. Tým sa zabezpečí, že inovatívne a flexibilné riešenia sa budú riadiť s dlhodobou perspektívou. Je veľmi dôležité, aby rozhodovacie orgány zabránili podpore zlých nápadov, aby sa zabránilo plytvaniu zdrojmi.

Zmena investovania a nové podnikanie: vzostup klimatických technológií

(Panelová diskusia)

Václav Gregor, Soulmates Ventures
Zuzana Zamborská, BE-ID human
Hristo Valev, Urban Impact Ventures
Lenka Mynářová, Nafigate Corporation
Marian Gazdík, G-Force
Jana Večerková, BrikkApp

Dopyt investorov a motivácia zakladateľov sú hnacou silou klimatických technológií, ktorých investície sa v roku 2021 celosvetovo viac ako stonásobili na viac ako 80 miliárd eur. Jasné zameranie sa na vplyv zakladateľov a podporné politiky môže regiónu strednej a východnej Európy pomôcť využiť túto obrovskú príležitosť.

- Zakladatelia v strednej a východnej Európe by mali (a) prijať rastové myslenie a (b) pred expanziou sa zamerať na optimalizáciu produktov a trhu, a nie len na zákazníka.
- Zakladatelia orientovaní na vplyv zvyčajne vítajú posun k dlhodobjším investičným cyklom, čo podporuje udržateľnejšie obchodné modely.
- Demokratizácia a zastúpenie žien na kapitálových trhoch je sociálne progresívne a pomáha priniesť viac rôznych pohľadov do investovania a do komunity začínajúcich podnikateľov.
- V reakcii na vzostup klimatických technológií sa musia začínajúce podniky dôsledne zamerať na podstatnosť a dodatočnosť svojho vplyvu. Zosúladienie ich obchodných modelov tak, aby prispievali k dosahovaniu cieľov udržateľného rozvoja a aby spĺňali požadované ciele určené napr. v Parížskej dohode, zlepši prístup ku kapitálu do budúcnosti.
- Investori čoraz viac túžia po škálovateľných technológiách, ktoré môžu merateľne pomôcť znížiť globálne emisie skleníkových plynov. Na posúdenie a porovnanie vplyvu spoločnosti na klímu je však potrebný globálny a štandardizovaný prístup ku kvantifikácii emisií počas životného cyklu.

[Pozrite si videozáznam](#)

Udržateľné financovanie budovania udržateľnej a odolnej infraštruktúry (Focus group)

Infraštruktúra je základnou hnacou silou nášho hospodárskeho rozvoja a prosperity. Na jednej strane si rozvoj udržateľnej infraštruktúry vyžaduje značné kapitálové zdroje na jej vybudovanie a prevádzku, pričom náklady stúpajú s klimatickými rizikami a udalosťami. Na druhej strane je infraštruktúra zodpovedná za 60 % emisií uhlíka. Prehodnotením spôsobu budovania a prevádzky infraštruktúry pomocou nových projektových a inžinierskych metód máme príležitosť vytvoriť udržateľnú obnovu založenú na infraštruktúre, ktorá zmení ekonomiku a vytvorí lepšiu budúcnosť.

- Najväčší potenciál dekarbonizácie dopravnej infraštruktúry spočíva v znižovaní emisií pri výrobe ocele a cementu a v uprednostňovaní hnedých polí pred zelenými.
- Mnohé spoločnosti a finančné inštitúcie si museli vybudovať kapacity na posudzovanie vplyvov na životné prostredie (EIA). To môže pomôcť zabezpečiť súlad s novými predpismi a získať údaje týkajúce sa vplyvu pre nové požiadavky na podávanie správ.
- Rozhodujúce je použitie vysokokvalitných materiálov s dlhou životnosťou. Verejné orgány často uprednostňujú nižšie náklady pred udržateľnými materiálmi vyššej kvality. Inštitúciám by sa mali poskytnúť vhodné usmernenia, aby sa zabránilo investíciám do tzv. neudržateľných „uviaznutých“ aktív.
- Investície do infraštruktúry musia byť v súlade nielen s E v oblasti ESG, ale aj so sociálnymi a riadiacimi kritériami. To bude obzvlášť náročné vzhľadom na problémy s dodávkami energie a komponentov, ktoré sa ešte zhoršili v dôsledku vojny na Ukrajine.
- Občania musia byť dostatočne informovaní o potrebe udržateľných riešení prostredníctvom vzdelávacích kampaní.

Udržateľnosť a bezpečnosť: dve strany mince alebo protichodné koncepty?

(Online diskusia)

Simon Zadek, Finance for Biodiversity Initiative
Shada Islam, New Horizons Project Geopolitical Strategy Advice and Analysis
Linda Zeilina, International Sustainable Finance Centre

Zatiaľ čo politiky udržateľnosti a bezpečnosti sa považovali za dve oddelené oblasti, ruská agresia na Ukrajine zviditeľnila ich vzájomné prepojenie, či už z hľadiska energetickej bezpečnosti, hospodárskej konkurencieschopnosti alebo vplyvu na životné prostredie.

- Európska zelená dohoda sa stala ústrednou súčasťou bezpečnostného programu EÚ.
- V súčasnosti je potrebná posilnená interdisciplinárna a medzištátna spolupráca v oblasti zmeny klímy, prírodného kapitálu a bezpečnosti.
- Aby sa zachovala finančná stabilita a zabránilo sa nesprávnej alokácii aktív, ktorá vytvára bezpečnostné riziká (napríklad alokáciou príliš veľkého objemu kapitálu do obchodných modelov, ktoré sa spoliehajú na dodávky zdrojov z nepriateľských režimov alebo režimov s vysokým rizikovým profilom), musí sa fungovanie finančného systému stať otázkou bezpečnosti.
- Svetoví lídri prispeli k súčasnej energetickej a potravinovej kríze tým, že umožnili finančnému spoločenstvu pokračovať v rozsiahlych investíciách do ťažby fosílnych palív, a tiež preto, že sa koncepty prírody a biodiverzity nebrali do úvahy z hľadiska bezpečnosti.
- Aby boli potravinové systémy odolnejšie a udržateľnejšie, môžu sa tvorcovia politik poučiť z inovácií a podporných politik v odvetví obnoviteľných zdrojov energie, ktorému sa darí, pretože náklady klesajú. Okrem iného sem patrí aj rozšírenie vertikálneho poľnohospodárstva alebo alternatívnych bielkovín.
- Na boj proti súčasnej kríze by vedúci predstavitelia mali a) prestať podporovať rozsiahle investície do uhlíkových aktív, b) urýchliť decentralizáciu globálnych potravinových systémov stimulovaním miestnej produkcie potravín a c) otvoriť komoditné trhy.

Pozrite si videozáznam

Sledujte #CEESummit2023!

**CEE Sustainable
Finance Summit**

INTERNATIONAL
SUSTAINABLE
FINANCE CENTRE

